U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Rutsche v právní věci žalobkyně: **L. T. P.,** zastoupené JUDr. Markem Janstou, LL.M., advokátem se sídlem Mladá Boleslav, nám. Míru 14, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2010, č. j. OAM-156LE-BE02-BE03-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2011, č.j. 49 Az 1/2010 – 101,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** .

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému advokátovi, JUDr. Marku Janstovi, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2880 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2010, č. j. OAM-156LE-BE02-BE03-2010, jímž byla její žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 11. 2010, č. j. 49 Az 1/2010 - 54, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soud odkázal na čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle něhož žádný smluvní stát nevyhostí nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. I při zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu

jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu je tak správní orgán povinen se v odůvodnění vypořádat s otázkou možného udělení doplňkové ochrany.

Žalovaný podle soudu pochybil, když se otázkou možného udělení doplňkové ochrany žalobkyni vůbec nezabýval. Jestliže žalovaný v odůvodnění rozhodnutí pouze konstatoval, že žalobkyně „*...neuvedla žádnou skutečnost, kterou by bylo možno vážné újmě ve smyslu zákona o azylu podřadit*“, a proto nedospěl k závěru, že jí hrozilo nebezpečí vážné újmy z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu, pak krajský soud usoudil, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí s otázkou splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany v souvislosti s obavami žalobkyně z možného uvěznění pro nesplacení dluhů vůbec nevypořádal.

K novému, zcela odlišnému tvrzení žalobkyně přednesenému až při soudním jednání (o problémech s tlumočníkem v průběhu správního řízení) krajský soud uvedl, že bude třeba, aby správní orgán nejlépe vyslechl žalobkyní označeného tlumočníka, a aby jej konfrontoval s výpovědí žalobkyně. Po zjištění stavu věci ve smyslu § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu měl pak žalovaný znovu posoudit žádost žalobkyně nejen ohledně naplnění § 12 zákona o azylu, ale také ohledně okolnosti, zda jsou v případě žalobkyně dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Rozsudek krajského soudu zrušil následně ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 1. 6. 2011, č. j. 3 Azs 10/2011 - 75.

Povinnosti náležitě odůvodnit své rozhodnutí (§ 68 odst. 3 správního řádu) ve vztahu k azylu a k doplňkové ochraně žalovaný podle Nejvyššího správního soudu dostál. K otázce nároku žalobkyně na udělení doplňkové ochrany Nejvyšší správní soud připomněl, že je to zejména žadatel, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany určuje a svými tvrzeními vymezuje směr dalšího postupu správního orgánu, rozhodujícího o oprávněnosti žádosti.

Žalobkyně v azylovém řízení uváděla, že se do vlasti nemůže vrátit z toho důvodu, že si při odjezdu půjčila peníze na cestu do České republiky a ještě je nezaplatila, nejvážněji svou obavu formulovala slovy, že by věřitelé po ní chtěli peníze, které nemá a neví, co by s ní po návratu bylo. Obavu z možného uvěznění při návratu, která nebyla dle krajského soudu žalovaným v odůvodnění reflektována, žalobkyně nevznesla, v řízení najevo nikterak nevyšla a prvně k ní dospěl krajský soud v přezkoumávaném rozsudku.

Jakkoliv bylo možné žalovanému vytknout, že explicitně nezmínil a blížeji nerozvedl relevantnost obavy žalobkyně ze splácení dluhů věřitelům při udělení doplňkové ochrany, byl Nejvyšší správní soud toho názoru, že vzhledem k projednávané věci se bylo možno s úsporným hodnocením stěžovatele přeci jenom spokojit. Bylo tomu tak proto, že obtíže žadatelky o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než pouze jako důvody ekonomické, na které je však v odůvodnění rozhodnutí žalovaného pamatováno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 – 64). Žalobkyně totiž v průběhu řízení setrvávala ve zcela obecném konstatování nedostatku prostředků ke splacení dluhů věřitelům, aniž by tvrdila nebo by

ze správního spisu vyplývala jakákoliv další okolnost, která by se netýkala pouhé ekonomické roviny úhrady dluhu věřitelům při návratu do vlasti a jejím následným ekonomickým problémům v zemi původu.

Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že se žalovaný vypořádal s námitkou žalobkyně ohledně neudělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu přezkoumatelným způsobem.

Pokud krajský soud zavázal žalovaného k vyslechnutí tlumočníka označeného žalobkyní, uvedl Nejvyšší správní soud ke skutečnostem stran neúplné výpovědi žalobkyně učiněné z donucení a novým důvodům pro udělení mezinárodní ochrany mimo jiné následující:

Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. K zajištění možnosti úplného vyjádření má podle § 22 odst. 1 zákona o azylu účastník řízení právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení. Podle odst. 2 téhož ustanovení je účastník řízení oprávněn přizvat si na své náklady tlumočníka podle své volby.

V rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, zaujal zdejší soud právní názor, že správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti [§ 23 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve spojení s čl. 13 odst. 3 procedurální směrnice (č. 2005/85/ES)]. Tak tomu podle názoru zdejšího soudu bylo i v souzené věci, přičemž tvrzení žalobkyně prvně uplatněné až v žalobním řízení, že se řídila příkazem tlumočníka („jinak by jí nepomohl“), aby uváděla při pohovoru pouze ekonomické důvody, shledal Nejvyšší správní soud nevěrohodným a účelovým. Současně vyslovil nesouhlas se závěry krajského soudu, podle kterých měl stěžovatel v dalším řízení provést výslech tlumočníka za účelem jeho konfrontace s výpovědí žalobkyně.

Nejvyšší správní soud v dané souvislosti poukázal na ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého je krajský soud v řízení o žalobě vázán skutkovým a právním stavem platným ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí. Žalobkyně se proto nemůže až v řízení před krajským soudem domáhat posouzení nových skutečností, pokud je při dokazování nesdělila žalovanému a ten neměl možnost je ve svém rozhodnutí vyhodnotit (k tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2003, č. j. 3 Azs 23/2003 - 61, publikované na www.nssoud.cz).

Novým (nyní přezkoumávaným) rozsudkem krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Pokud jde o skutečnosti, které žalobkyně uvedla až při jednáních před krajským soudem, jedná se o skutečnosti zcela nové, které neuvedla v průběhu řízení před správním orgánem. Nelze proto žalovanému vytýkat, že k těmto nepřihlédl, neboť to byla právě žalobkyně, kdo nedostál své povinnosti, pokud tyto okolnosti v průběhu správního řízení neuvedla. Žalovaný pak sice explicitně nezmínil a blíže nerozvedl relevantnost obav žalobkyně ze splácení dluhů věřitelům z hlediska rozhodnutí

o doplňkové ochraně, přesto se lze s jeho úsporným hodnocením spokojit. Byla to právě žalobkyně, která v průběhu řízení setrvávala ve zcela obecném konstatování nedostatku prostředků ke splácení dluhů, aniž by uvedla, případně aniž by bylo možné dovodit jakoukoliv okolnost, která by se netýkala jen ekonomické roviny úhrady dluhů a jejích následných ekonomických problémů v zemi původu.

Krajský soud odkázal rovněž na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ve které je zakotven požadavek, aby žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pokud možno co nejdříve po příchodu na území ČR. Řízení o udělení mezinárodní ochrany je mimořádným institutem, který slouží jako ochrana pro taxativně stanovené důvody žádosti a v žádném případě nemůže sloužit k legalizaci pobytu, ani není náhradním řešením v situaci, kdy se žadatel zdržuje na území ČR již delší dobu.

Rozsudek krajského soudu napadla tentokrát kasační stížností žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“). Hlavní důvod vady řízení před krajským soudem spatřuje v tom, že soud nevzal v úvahu její argumenty týkající se politické situace v zemi původu, zejména pak skutečnost popsaného ohrožení její svobody v případě návratu zpět do Vietnamské socialistické republiky. Stěžovatelka opakovaně uvedla, že v řízení před správním orgánem neměla k dispozici tlumočníka do vietnamštiny, ačkoliv o to správní orgán požádala. Následně, když jí byl tlumočník zajištěn, tento pocházel z jiné menšiny, než stěžovatelka. Stěžovatelka byla tlumočníkem nesprávně interpretována a navíc jí tlumočník vyhrožoval, pro případ, že by chtěla ve své výpovědi pomlouvat svůj domovský stát.

Stěžovatelka obsáhle popsala rozsah a způsob svého zapojení do ekologického hnutí ve Vietnamu, kdy tato její činnost byla z pohledu místních orgánů shledávána nezákonnou a protistátní. Stěžovatelka opakovaně poukázala na vážnost a akutnost svého bezprostředního ohrožení v případě návratu do vlasti, kde doslova uvedla, že raději volila pobyt ve vězení v ČR než návrat do Vietnamu, kde jí hrozí stíhání ze strany místní státní autority.

Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil přípisem ze dne 9. 2. 2012. Všechny vznesené námitky pokládá za nedůvodné a nepravdivé, což dle jeho názoru jednoznačně vyplývá z obsahu správního i soudního spisu. Nadto upozornil, že kasační stížnost je s ohledem na § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřípustná. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, případně jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda je podaná kasační stížnost přípustná. Po posouzení této otázky dospěl k závěru, že tomu tak v daném případě není. Podle 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V projednávané věci již Nejvyšší správní soud dříve rozhodl, a to tak, že rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení se závazným právním názorem. Krajský soud tento názor v plném rozsahu respektoval a podle něj znovu o věci rozhodl. Stěžovatelka pak v kasační stížnosti netvrdí, že by se krajský soud od závazného právního názoru vysloveného ve zrušovacím rozsudku Nejvyššího správního soudu jakýmkoli způsobem odchýlil, nýbrž pouze opakuje svá tvrzení uvedená již v průběhu řízení před krajským soudem.

Je proto na místě uzavřít, že podaná kasační stížnost je nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud ji proto jako takovou odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.).

Ustanovenému zástupci stěžovatelky náleží v souladu s § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněný v řízení o kasační stížnosti ve výši 2100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2400 Kč. Protože je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 480 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2880 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. dubna 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu